

Briuselis, 2025 m. kovo 21 d.
(OR. en)

7288/25

COMPET 176
IND 86
POLCOM 58
RECH 112
CLIMA 79
ENER 83
ENV 186
ECOFIN 310
UD 51
EMPL 94
SOC 142

PRIDEDAMAS PRANEŠIMAS

nuo:	Europos Komisijos generalinės sekretorės, kurios vardu pasirašo direktorė Martine DEPREZ
gavimo data:	2025 m. kovo 20 d.
kam:	Europos Sąjungos Tarybos generalinei sekretorei Thérèse BLANCHET
Komisijos dok. Nr.:	COM(2025) 125 final
Dalykas:	KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI, EUROPOS EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI IR REGIONŲ KOMITETUI Europos plieno ir metalų veiksmų planas

Delegacijoms pridedamas dokumentas COM(2025) 125 final.

Pridedama: COM(2025) 125 final

Briuselis, 2025 03 19
COM(2025) 125 final

**KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI, EUROPOS
EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI IR REGIONŲ
KOMITETUI**

Europos plieno ir metalų veiksmų planas

**KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI,
TARYBAI, EUROPOS EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ
KOMITETUI IR REGIONŲ KOMITETUI**

Europos plieno ir metalų veiksmų planas

Tai, kad Europos Sąjungos sukūrimas susijęs su plienu, nėra atsitiktinumas. Europa turi ilgą ir įspūdingą plieno ir netauriųjų metalų gamybos istoriją¹. Europos pranašumas didelės vertės ir kitų plieno bei netauriųjų metalų gaminių srityje yra labai vertingas daugeliui galutinės grandies pramonės sektorių ir produktų. Šie sektoriai yra gyvybiškai svarbūs ES ekonominiam saugumui ir socialiniam stabilumui. Jų strateginė svarba pripažįstama Komunikate dėl konkurencingumo kelrodžio², o plieno ir metalų sektorius nurodomas kaip viena iš pagrindinių veiksmų sričių.

Visi šie sektoriai susiduria su dideliais bendrais iššūkiais, susijusiais su jų konkurencingumu, tokiais kaip: didelės energijos sąnaudos, nevienodos tarptautinės konkurencijos sąlygos, investicijų į priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimą poreikiai ir reglamentavimo našta. Per pastarąjį dešimtmetį ES tenkanti pasaulinės plieno gamybos dalis sumažėjo iki 7–8 proc., o pirminio aliuminio gamyba sudaro 3,8 proc.³ Be to, kitos šalys, visų pirma Kinija ir pastaraisiais metais Indija, taip pat kelios kitos Azijos ir Artimųjų Rytų šalys labai padidino savo gamybos pajėgumus, dažnai remiamus konkurenciją iškraipančiomis subsidijomis. Todėl apskaičiuota, kad 2024 m. tik plieno sektoriuje pasauliniai pertekliniai pajėgumai buvo daugiau kaip keturis su puse karto didesni už metinį ES suvartojimą⁴.

Nors ES gamyba vis dar gali patenkinti didžiąją dalį ES plieno (90 proc.)⁵ ir vario (83 proc.)⁶ vidaus paklausos, padėtis dėl aliuminio (46 proc.)⁷ ir nikelio (25 proc.)⁸ jau kelia didesnę susirūpinimą, ypač atsižvelgiant į prognozuojamą didelį aliuminio, vario ir nikelio paklausos augimą iki 2030 m. Be to, visi šie metalai yra būtini gynybai. Pavyzdžiui, pagrindinį kovinį tanką sudaro 50–60 tonų aukštos kokybės plieno, savaeigę artilerijos sistemą – iki 100 tonų, naikintuvą – 3 tonos aliuminio⁹. Siekiant stiprinti Europos gynybos technologinę ir pramoninę bazę, užtikrinti ES parengtį ir vidaus saugumą, patenkinti ES

(¹) Be geležies ir plieno, netaurieji metalai apima ferolydinius, glaudžiai susijusius su plieno vertės grandine, ir spalvotuosius metalus aliuminį, varį ir nikelį. Šiame veiksmų plane daugiausia dėmesio skiriama netauriesiems metalams, kurie gaminami ir kuriais prekiaujama dideliais kiekiais, o ne mažesniais kiekiais gaminamiems ir parduodamiems technologijų metalams ar tauriesiems metalams, kurie dažnai yra ypatingos svarbos žaliavos ir todėl jiems taikomos Ypatingos svarbos žaliavų akto nuostatos.

(²) COM(2025) 30, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/HTML/?uri=CELEX:52025DC0030&qid=1743668431338>.

(³) <https://international-aluminium.org/statistics/primary-aluminium-production/>

(⁴) Šaltinis: EBPO plieno komitetas: Plieno komiteto 96-oji sesija: Pirmininko pareiškimas | EBPO <https://www.oecd.org/en/about/news/speech-statements/2024/11/96th-session-of-the-steel-committee-statement-by-the-chair.html>.

(⁵) Šaltinis: EUROFER, 2023 m. 126 mln. tonų pagaminta / 138 mln. tonų realiai suvartota.

(⁶) Šaltinis: SCRREEN 2023 m. informacijos apie varį suvestinė.

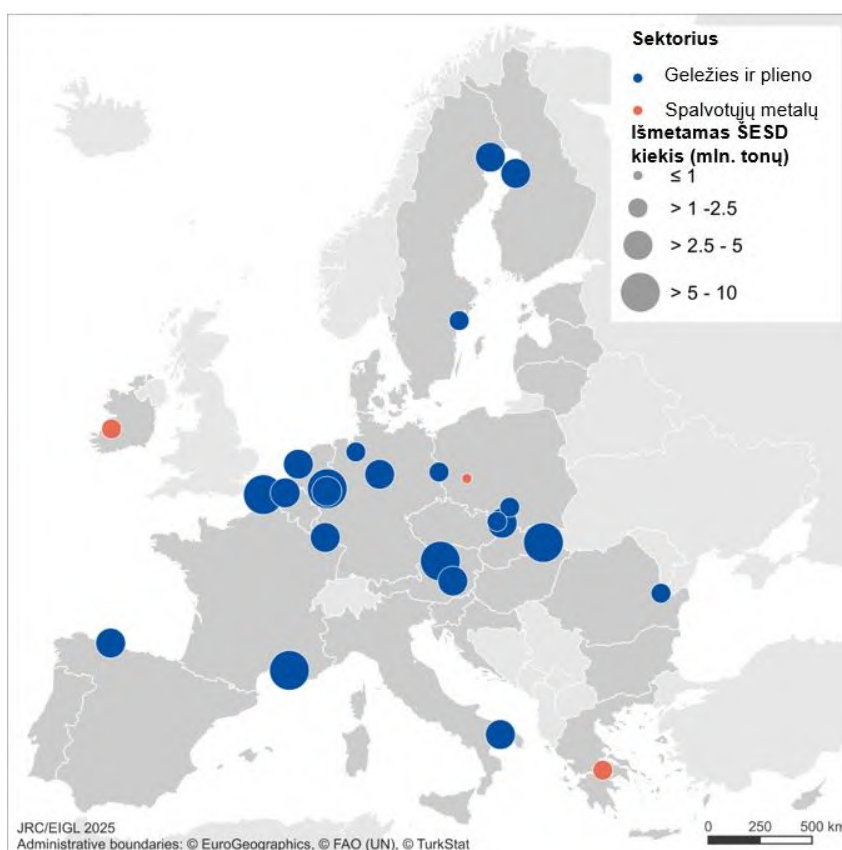
(⁷) Šaltinis: „European Aluminium“. 7 proc. pirminės gamybos šalies viduje ir 39 proc. perdirbimo šalies viduje 2023 m.

(⁸) Šaltinis: SCRREEN 2023 m. informacijos apie nikelį suvestinė.

(⁹) [JRC Publications Repository - Raw materials in the European defence industry](#).

gynybos ir aerokosminės erdvės poreikius ir užtikrinti technologijų suverenumą, labai svarbu užtikrinti stabilią ir atsparią šių medžiagų tiekimo grandinę.

Europos metalų pramonės sektoriai yra įsipareigoję investuoti į priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo ir taršos mažinimo technologijas ir prisidėti prie ES klimato ir aplinkos tikslų įgyvendinimo, nes metalų¹⁰ pramonės sektoriuje išmesta 8,1 proc. viso 2022 m. ES išmesto šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio¹¹ ir ji yra didelis oro teršalų šaltinis¹². Vis dėlto dėl dabartinių ekonominių aplinkybių, kurioms būdinga maža kapitalo grąža, pastaruoju metu sumažėjusi marža dėl pasaulinių perteklinių pajėgumų, nepakankamas klientų noras mokėti žaliąją priemoką ir nepakankamos paskatos taikant intervencines reguliavimo priemones, ES metalų pramonės sektoriai sunkiau investuoti į priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimą. Todėl **komercinių ir finansinių argumentų nepakanka** investuotojams ir klientams pritraukti. Nesiimant ryžtingų veiksmų ir investicijų, gamyklų uždarymo ir pramonės nuosmukio rizika išlieka reali, o tai turi didelių padarinių pagrindiniams ekonominiams regionams visoje Europoje, taip pat mūsų strateginiams sektoriams, pavyzdžiui, gynybos ir kosmoso pramonei, nes ribojamas jų gebėjimas lanksčiai ir greitai užtikrinti ypatingos svarbos pajėgumus ir įrangą sparčiai kintančiomis geopolitinėmis aplinkybėmis.

Plieno ir spalvotųjų metalų gamybos vietų išsidėstymas tarp 100 didžiausių šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį išmetančių vietų ES. Šaltinis: JRC, Energetikos ir pramonės geografijos laboratorija.

(¹⁰) Šiuo atveju sąvoka „metalai“ taip pat apima svarbius metalų, kaip jų neorganinių junginių, įskaitant, pavyzdžiui, baterijų medžiagas, fotovoltinę įrangą ir puslaidininkius, naudojimo atvejus.

(¹¹) Šaltinis: Eurostatas, įskaitant kasybą, pagrindinių metalų gamybą ir metalų perdirbimą.

(¹²) Šaltinis: Pramoninių išmetamųjų teršalų portalas, 2022 m.

Pavyzdžiui, 2024 m. gruodžio mėn. įmonė „ThyssenKrupp“ paskelbė planus Vokietijoje atleisti 11 000 darbuotojų. 2024 m. lapkričio mėn. įmonė „ArcelorMittal“ atidėjo investicijas į priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimą visoje Europoje. Be to, 2024 m. birželio mėn. įmonė „Liberty Ostrava“ paskelbė bankrotą Čekijoje. Aliuminio sektorius yra įspėjamas deindustrializacijos rizikos ženklas, nes jis visam laikui prarado didelę Europos gamybos pajėgumų dalį. Be to, nuo 2021 m. sustabdyta daugiau kaip 50 proc. pirminės gamybos pajėgumų. Tuo pat metu ES plieno gamyba mažėjo nuo 160 mln. tonų 2017 m. iki 126 mln. tonų 2023 m. Dabartinis maždaug 65 proc. plieno gamybos pajėgumų naudojimo koeficientas ilguoju laikotarpiu yra netvarus, nes tam, kad tokios kapitalui imlios pramonės įmonės būtų konkurencingos rinkos sąlygomis, jos turi veikti didesniu kaip 85 proc. pajėgumu.

Švarios pramonės kurso komunikate¹³ ir Įperkamos energijos veiksmų plane¹⁴ paskelbta apie įvairias priemones ir poreikį parengti konkretų metalų sektorių veiksmų planą. Daugiausia dėmesio skiriama pagrindiniams konkurencingumo uždaviniams, susijusiems su energijos sąnaudų mažinimu, eksperimentinių mažo anglies dioksido pėdsako produktų rinkų kūrimu, žiediško didinimu, tarptautinių sąlygų suvienodinimu, kokybiškų darbo vietų kūrimu ir investicijų pritraukimu. Siekdama švarios pramonės tikslų, ES ir toliau remsis tvirtais pasauliniais partnerystės susitarimais.

Šiuo veiksmų planu šios platesnės iniciatyvos papildomos ir nustatoma išsami trumpalaikės ir vidutinės trukmės darbo programa. Jis grindžiamas kovo 4 d. Komisijos pirmininkės sušauktu dialogu plieno klausimais ir platesnio masto konsultacijomis. Juo sprendžiamos kai kurios pagrindinės su konkrečiais sektoriais susijusios problemos, trukdančios Europos metalų pramonės sektoriams klestėti ir mažinti priklausomybę nuo iškastinio kuro. Jame nustatytos konkrečios priemonės, kurios kartu gali suteikti skubią pagalbą metalų pramonės sektoriams ir patikinti juos dėl jų priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo trajektorijų ir investavimo sprendimų. Kartu su šiuo veiksmų planu paskelbtame metalo sektorių pertvarkos kelrodyje¹⁵ pateikiama papildoma bendroji ir principu „iš apačios į viršų“ pagrįsta metalų pramonės sektorių poreikių ir uždavinių analizė ir įvairių suinteresuotųjų subjektų pareikštos nuomonės. Šiame veiksmų plane bus atsižvelgta į **šiuo metu įgyvendinamus ES partnerystės susitarimus su trečiosiomis šalimis, ypač šalimis kandidatėmis**, nes jos integruojasi į bendrąją rinką ir siekia narystės ES. Strateginis požiūris į tiekimo grandinės atsparumo didinimą galėtų apimti investicijas šalyse partnerėse ir pramonės bendradarbiavimo pertvarkymą, kad būtų sukurta tvaresnė ir atsparesnė plieno gamybos ekosistema.

Šis veiksmų planas susijęs su šešių pagrindinių kryptių veiksmiais: įperkamos švarios **energijos** dideliais kiekiais užtikrinimu; **anglies dioksido** nutekėjimo prevencija; Europos pramonės **pajėgumų** skatinimu ir apsauga; metalų **žiediško** skatinimu; kokybiškų **darbo vietų pramonėje** apsauga ir rizikos mažinimu pasitelkiant **eksperimentines rinkas** ir remiant **investicijas**.

(¹³) https://commission.europa.eu/topics/eu-competitiveness/clean-industrial-deal_lt

(¹⁴) https://energy.ec.europa.eu/strategy/affordable-energy_en?prefLang=lt&ettrans=lt

(¹⁵) https://single-market-economy.ec.europa.eu/document/download/fe4b7a0b-cfb9-49fd-9d37-139c1e23832d_en

1. PRIEIGOS PRIE ŠVARIOS IR ĮPERKAMOS ENERGIJOS UŽTIKRINIMAS METALŲ PRAMONĖS SEKTORIAMS

Energijos sąnaudos tebėra pagrindinis metalų pramonės sektorių konkurencingumo veiksnys. Energijos sąnaudos sudaro didesnę metalų ir plieno gamybos sąnaudų dalį nei kituose sektoriuose. Dar prieš energetikos krizę ši dalis sudarė apie 17 proc. plieno sektoriuje¹⁶ ir 40 proc. aliuminio sektoriuje¹⁷. 2022 m. energetikos krizės laikotarpiu šie rodikliai siekė net 80 proc.¹⁸ 2025 m. energijos kainos, nors ir sumažėjo nuo 2022 m. pasiekto aukščiausio lygio, tebėra didesnės, palyginti su ankstesnio laikotarpio kainų lygiais ir su kitomis tarptautinėmis gamybos vietomis. Elektros energijos kainos ES yra 2–3 kartus didesnės nei JAV¹⁹, o gamtinių dujų kainos yra beveik penkis kartus didesnės nei JAV²⁰. Tiesioginė elektrifikacija tebėra veiksmingiausias būdas mažinti kelių rūšių plieno ir metalų gamybos priklausomybę nuo iškastinio kuro, o kitų rūšių gamyba priklausys nuo netiesioginės elektrifikacijos metodų, pavyzdžiui, elektrolizės būdu pagaminto vandenilio, todėl padidės energijos sąnaudų dalis bendroje gamybos sąnaudose, palyginti su iškastiniu kuru grindžiamomis technologijomis. Todėl, siekiant remti šią pertvarką, labai svarbu užtikrinti galimybę mokėti mažesnę kainą už elektros energiją. Be to, svarbios ir tokios technologijos kaip anglies dioksido surinkimas ir saugojimas ir žiedinis žaliavų naudojimas.

Daug energijos suvartojantiems pramonės sektoriams taikomų energijos kainų mažinimas

Siekiant įveikti šią sudėtingą padėtį, energija turi tapti įperkamesnė. **Įperkamos energijos veiksmų plane** pateikti svarbūs sprendimo elementai, visų pirma paskelbtos priemonės, kuriomis siekiama didinti tinklo mokesčių veiksmingumą, mažinti energijos mokesčius ir rinkliavas, sudaryti palankesnes sąlygas sudaryti elektros energijos pirkimo sutartis (EEPS), paspartinti leidimų išdavimą, plėsti ir modernizuoti tinklus ir skatinti elektros energijos sistemos lankstumą. Be to, daug energijos suvartojantys pramonės sektoriai bus vieni iš pagrindinių EIB bandomosios įmonių EEPS programos naudos gavėjų.

Tolesniais sprendimais, **konkrečiai skirtais daug energijos suvartojantiems pramonės sektoriams**, turėtų būti atsizvelgiama į energijos sąnaudų daromą didžiausią įtaką šių pramonės sektorių konkurencingumui ir priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimui. Komisija konsultuojasi su valstybėmis narėmis dėl valstybės pagalba remiamos lankstaus švarios energijos vartojimo priemonės, grindžiamos EEPS ir pramonės atstovų įsipareigojimu vartoti švarią elektros energiją. Be to, Komisija pateiks valstybėms narėms gaires dėl viešosios paramos švariai energijai schemų rengimo sudarant abipusius sandorius dėl kainų skirtumo, įskaitant jų derinimą su EEPS, siekiant laikinai sumažinti kainas daug energijos suvartojantiems pramonės sektoriams, kad būtų galima investuoti į priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimą ES. Teikiant viešąją paramą energetikos

⁽¹⁶⁾ <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC121276>

⁽¹⁷⁾ <https://www.reuters.com/markets/commodities/sky-high-energy-costs-fan-fire-under-aluminium-zinc-prices-2022-08-12/>

⁽¹⁸⁾ <https://www.reuters.com/markets/commodities/sky-high-energy-costs-fan-fire-under-aluminium-zinc-prices-2022-08-12/>

⁽¹⁹⁾ Elektros energijos kainos yra 2–3 kartus didesnės už JAV lygį: 0,16 EUR už kWh ES, palyginti su 0,07 EUR JAV 2024 m. pirmąjį pusmetį, nepaisant to, kad ES jos sumažėjo (0,04 EUR), o JAV išliko stabilios (+0,01 EUR), palyginti su 2023 m. pirmuoju pusmečiu, ir nepaisant mažėjančių energijos poreikių, <https://www.bruegel.org/policy-brief/decarbonising-competitiveness-four-ways-reduce-european-energy-prices>.

⁽²⁰⁾ Įperkamos energijos veiksmų planas.

sektoriui ypatingas dėmesys turėtų būti skiriamas **daug energijos suvartojantiems pramonės sektoriams ir metalų sektoriui**, ypač ten, kur esama elektrifikavimo technologijų, o įmonės gali pasinaudoti šiais ilgalaikiais sutartiniais susitarimais, kad sušvelnintų elektros energijos kainų svyravimų poveikį. Tai darant reikės atsižvelgti į visas galimas EEPS naudojimo kliūtis, įskaitant galimą poveikį įmonių balansams²¹. Komisija išanalizuos rinkos ar reglamentavimo trūkumus, dėl kurių tokie sandoriai negali būti optimaliai taikomi daug energijos suvartojančiuose pramonės sektoriuose, ir prireikus juos pašalins.

Trumpuoju laikotarpiu **valstybės narės taip pat raginamos skubiai įgyvendinti visas lankstumo priemones**, numatytas Europos energetikos teisės aktuose ir valstybės pagalbos taisyklėse, **ir jomis pasinaudoti**, kad būtų sumažintos daug energijos suvartojančių pramonės sektorių sąnaudos. Valstybės pagalbos klimato ir aplinkos apsaugai ir energetikai gairių 4.7.1 skirsnyje leidžiama sumažinti aplinkosaugos ir parafiskalinius mokesčius sektoriams, kurie be sumažinimo negalėtų tvariai vykdyti savo ekonominės veiklos, o 4.11 skirsnyje leidžiama sumažinti elektros energijos mokesčius daug energijos naudojančioms įmonėms²². Plieno ir metalų pramonės sektoriai paprastai atitinka šias sąlygas. Be to, pagal Energijos mokesčių direktyvą tam tikromis sąlygomis leidžiama iki nulio sumažinti elektros energijos mokesčius daug energijos suvartojantiems pramonės sektoriams, o taip sukuriama paskata šiam sektoriui mažinti priklausomybę nuo iškastinio kuro vykdant elektrifikaciją ir gali būti remiamas platesnis jo konkurencingumas. Valstybės narės taip pat raginamos skubiai užbaigti derybas dėl Energijos mokesčių direktyvos²³, kad mokesčių sistema taptų palankesnė elektrifikacijai ir sudarytų palankesnes sąlygas nebenaudoti iškastinio kuro.

Švarios pramonės kurso valstybės pagalbos sistema, kuri turi būti priimta 2025 m. antrąjį ketvirtį, pasibaigus konsultacijų laikotarpiui²⁴, užtikrins daugiau lankstumo ir supaprastinimą, kad valstybės narės galėtų sparčiau remti pramonės priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimą. Taip atsižvelgiama į tai, kad pačių rinkos ir reguliavimo signalų, pavyzdžiui, dabartinės ir prognozuojamos ATLPS kainos, dažnai nepakanka, kad šiuo etapu būtų panaikinti tradicinių ir nuo iškastinio kuro nepriklausomų gamybos metodų sąnaudų skirtumai. Pagal projektą, dėl kurio šiuo metu vyksta viešos konsultacijos²⁵, visoms priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo technologijoms, įskaitant energijos vartojimo efektyvumo priemones, skiriamai viešajai paramai bus taikomos supaprastintos suderinamumo sąlygos. Tikimasi, kad dėl to sumažės sąnaudos ir padidės konkurencingumas, o kartu sumažės išmetamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis. Be finansavimo trūkumo skaičiavimais arba konkurenciniais konkursais grindžiamų schemų, bus leidžiama taikyti supaprastintas schemas, grindžiamas patvirtintu pagalbos intensyvumu. Nors tose schemose nustatytos pagalbos viršutinės ribos, dideli projektai taip pat gali būti tvirtinami taikant supaprastintą procedūrą. Investicijos į priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimą bus vertinamos laikantis technologinio neutralumo principo,

(21) Įgyvendinamos iniciatyvos, kuriomis siekiama spręsti kai kuriuos iš šių klausimų: <https://www.ifrs.org/projects/completed-projects/2024/power-purchase-agreements/>; [Power Purchase Agreements, Endorsement consultation \(liet. Elektros energijos pirkimo sutartys, konsultacijos dėl patvirtinimo\) EFRAG](#).

(22) Sektoriams, kuriems kyla pavojus, kad jų veikla bus perkelta už Sąjungos ribų, t. y. ten, kur aplinkosaugos reikalavimai netaikomi arba yra ne tokie griežti.

(23) COM(2021) 563 *final*.

(24) https://competition-policy.ec.europa.eu/public-consultations/2025-cisaf_en?prefLang=lt&etrans=lt

(25) https://competition-policy.ec.europa.eu/document/download/45b532ce-53fb-4907-975c-79edaa31a166_en?filename=2025_CISAF_draft_EC_communication.pdf.

daugiausia dėmesio skiriant išmetamo teršalų kiekio mažinimui, be kita ko, ir tais atvejais, kai jis yra sumažinamas laipsniškai per tam tikrą laikotarpį. Be to, kad pagal naująją sistemą ne tik bus teikiama tiesioginė parama investicijoms į priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimą, ji taip pat sudarys palankesnes sąlygas paspartinti švartų technologijų turto, pavyzdžiui, elektrolizerių arba anglies dioksido surinkimo ir saugojimo įrangos, nusidėvėjimą.

Su apyvartinių taršos leidimų prekybos sistema (ATLPS) susijusioms netiesioginėms išlaidoms kompensuoti skirtos valstybės pagalbos gairėse valstybėms narėms suteikiama galimybė kompensuoti į sąskaitas už elektros energiją perkeltas su anglies dioksidu susijusias išlaidas tam tikriems nuo prekybos priklausomiems ir daug anglies dioksido išskiriantiems sektoriams, įskaitant plieno ir kitų metalų pramonės sektorius. Valstybės narės raginamos toliau naudotis šia galimybe arba apsvarstyti galimybę ją pasinaudoti, kai tai aktualu jų pramonei (šiuo metu šia galimybe naudojasi tik 14 valstybių narių). 2026 m. atlikdama ATLPS ir PADKM peržiūras, Komisija sieks užtikrinti tinkamas su ATLPS susijusių netiesioginių išlaidų kompensavimo po 2030 m. priemonės (gaires ar kitos formos priemonės), kartu užtikrindama, kad tai derėtų su kitomis priemonėmis anglies dioksido nutekėjimo problemai spręsti.

Be to, ES energetikos reglamente pateikta **tinklo tarifų** nustatymo sistema, grindžiama sąnaudų pagrįstumo, skaidrumo ir nediskriminavimo principais, kuria kartu atsižvelgiama į tinklo saugumo ir lankstumo poreikį. Valstybės narės gali nustatyti savo tinklo tarifus taip, kad tai būtų naudinga daug energijos suvartojantiems pramonės sektoriams. Šiuo tikslu tinklo tarifų nustatymo gairėse, apie kurias paskelbta Įperkamos energijos veiksmų plane ir kurias numatoma parengti 2025 m. antrąjį ketvirtį, bus pateikta išsamesnės informacijos apie sistemos sąnaudų mažinimo sprendimus, naudingus visiems vartotojams, įskaitant intensyviai energiją vartojančius sektorius.

Spartesnis tinklų sujungimas ir vandenilio iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių bei mažo anglies dioksido pėdsako vandenilio naudojimo skatinimas

Kadangi vis daugiau sektorių elektrifikuojasi ir vėluojama įgyvendinti daugelį tinklo plėtros projektų, metalų sektoriuje dažnai tenka ilgai, kartais kelerius metus, laukti, kol bus suteikta arba išplėsta tinklo jungtis. Dėl tokių vėlavimų gali sumažėti visos investicijos į elektrifikaciją.

Komisija bendradarbiaus su valstybėmis narėmis, kad išspręstų problemas, susijusias su ilgu tinklo jungčių laukimu. Komisija paskelbs valstybėms narėms skirtas gaires ir rekomendacijas dėl tinklo jungčių laukimo laiko sutrumpinimo. Šiose gairėse bus numatyta pagal galiojančią teisinę sistemą galimų priemonių ir jos padės valstybėms narėms pašalinti iš eilės spekuliatyvias ar nebrandžias paraiškas ir prireikus nukrypti nuo eiliškumo principo, vadovaujantis objektyviais kriterijais, remiant investicijas, naudingas perėjimui prie švartios energijos ir elektros energijos sistemos efektyvumui. Tai bus daroma remiantis kai kuriose valstybėse narėse esančiais teigiamais pavyzdžiais ir palaikant dialogą su valstybių narių institucijomis. 2025 m. antrąjį ketvirtį Komisija taip pat paskelbs pagrindinius principus dėl sąlygų, kuriomis turėtų būti vykdomos išankstinės perspektyvos investicijos²⁶ į tinklo projektus. Lankstūs prijungimo susitarimai taip pat gali būti

⁽²⁶⁾ Tai yra investicijos, kurias planuojant numatomas elektros energijos paklausos augimas ateityje dėl elektrifikavimo yra neapibrėžtas. Visų tokių investicijų išlaidų perkėlimas dabartiniams naudotojams gali nepagrįstai apsunkinti ankstyvų diegėjų padėtį ir taip sulėtinti elektrifikaciją. Todėl Įperkamos energijos veiksmų plane skelbiamos gairės, kuriose paaiškinama, kaip, kai tai aktualu tiksliniais atvejais,

priemonė, pagal kurią daug energijos suvartojantys sektoriai gali prisijungti prie tinklo, kol vykdomos šios investicijos į tinklą. Be to, Komisija pasiūlys papildomų priemonių, kuriomis būtų palengvinta ir paspartinta prieiga prie tinklo infrastruktūros įgyvendinant elektrifikacijos projektus daug energijos suvartojančiuose pramonės sektoriuose.

Kadangi tiesioginė elektrifikacija ne visada yra įmanoma ar ekonomiškai efektyvi, vandenilis yra vienas iš pagrindinių veiksnių, padedančių mažinti plieno ir metalų pramonės sektorių priklausomybę nuo iškastinio kuro. Pavyzdžiui, tiesioginis mažinimas naudojant vandenilį yra perspektyviausias būdas sumažinti pirminio plieno gamybos priklausomybę nuo iškastinio kuro, o vandenilis yra pagrindinė priemonė aukštos temperatūros šilumai tiekti, pakeičiant gamtines dujas ir kituose metalų pramonės sektoriuose. Norint įgyvendinti konkurencingą pertvarką, reikia užtikrinti įperkamo vandenilio iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir mažo anglies dioksido pėdsako vandenilio tiekimą dideliais kiekiais. Švarios pramonės kurso komunikate Komisija taip pat paskelbė, kad per ateinančias savaites ji priims deleguotąjį aktą dėl **mažo anglies dioksido pėdsako vandenilio**, kad tiekėjams, įsipareigojantiems pirkti subjektams ir investuotojams būtų užtikrintas aiškumas. Šiuo deleguotuoju aktu bus nustatytos kuo lankstesnės taisyklės, kad būtų pasiekti pageidaujami išmetamo šiltnamio efekta sukeliančių dujų kiekio mažinimo tikslai, susiję su mažo anglies dioksido pėdsako kuro gamyba, vykdoma laikantis technologinio neutralumo principo.

Be to, pagal Švarios pramonės kurso komunikate paskelbtą **trečiąjį kvietimą teikti pasiūlymus dėl paramos iš Europos vandenilio banko** 2025 m. trečiąjį ketvirtį bus toliau remiama gamyba ir taip palengvinama prieiga įvairiems įsipareigojantiems pirkti pramonės subjektams, be kita ko, iš plieno sektoriaus.

Komisija taip pat peržiūrės **Europos švaraus vandenilio aljanso** įgaliojimų prioritetus siekdama sutelkti dėmesį į tuos sektorius, kuriuose vandenilis yra svarbiausias priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo pastangoms. Europos Komisija kasmet stebės su šio aljanso projektų baze susijusią pažangą ir atnaujins informaciją apie ją, kad galėtų stebėti vandenilio rinkos plėtrą ir suteikti, be kita ko, įsipareigojantiems pirkti pramonės subjektams, būtiną tikrumą dėl jų priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo planų.

Perteklinės šilumos regeneravimo ir švarios energijos naudojimo paspartinimas

Didinant energijos vartojimo efektyvumą ir skatinant elektrifikaciją bei švarios energijos naudojimą plieno ir metalų sektoriuje galima suteikti naudos ES energetikos sistemai ir kartu sumažinti sektoriaus sąnaudas. Plieno ir metalų pramonės sektoriai turi didžiausią atliekinės šilumos regeneravimo potencialą ES, ypač kiek tai susiję su aukštos kokybės šilumos ištekliais, kurie gali būti regeneruotos dūmų dujos, aukštos temperatūros skysčiai ir atliekos. Aukštos temperatūros šilumos siurbliai tampa vis lankstesne galimybe panaudoti perteklinę proceso šilumą ir taip sumažinti bendrus sektoriaus energijos poreikius. Atliekinę šilumą taip pat galima regeneruoti ir naudoti centralizuoto šilumos tiekimo tinkluose. **Komisija parengs standartizuotus atliekinės šilumos panaudojimo metodus ir skatins juos taikyti**, be kita ko, atkartoti tokius modelius kaip šilumos pirkimo sutartys ir didinti geriausios integruoto šilumos infrastruktūros planavimo praktikos

valstybės narės galėtų pasinaudoti savo viešuoju biudžetu, kad sumažintų tinklo mokesčius ir taip padengtų papildomas išlaidas, atsirandančias dėl priemonių, kuriomis siekiama paspartinti priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimą ir rinkos integraciją.

taikymo mastą, įgyvendinant Įperkamos energijos veiksmų plane paskelbtą šildymo ir vėsinimo strategiją.

Veiksmai
Artimiausiomis savaitėmis Komisija priims deleguotąjį aktą dėl mažo anglies dioksido pėdsako vandenilio.
Iki 2025 m. II ketv. Komisija paskelbs tinklo tarifų nustatymo gaires: jose bus numatytos galimybės, be kita ko, sumažinti tinklo tarifus metalų sektoriui ir kitiems daug energijos suvartojantiems pramonės sektoriams.
Iki 2025 m. II ketv. Komisija paskelbs pagrindinius principus dėl sąlygų, kuriomis turėtų būti skiriamos išankstinės perspektyvos investicijos į tinklo projektus.
Iki 2025 m. III ketv. Komisija paskelbs trečiąjį kvietimą teikti pasiūlymus dėl paramos iš vandenilio banko , kurio tikslas – remti gamybą ir taip palengvinti prieigą įvairiems įsipareigojantiems pirkti pramonės subjektams, be kita ko, iš plieno sektoriaus.
Iki 2025 m. IV ketv. Komisija pasiūlys palengvinti daug energijos suvartojančių pramonės sektorių elektrifikacijos projektų prieigą prie tinklų.
Iki 2025 m. IV ketv. Komisija pateiks valstybėms narėms sandorių dėl kainų skirtumo rengimo gaires, apimančias tų sandorių derinimą su EEPS.
2026 m. atlikdama ATLPS ir PADKM peržiūras, Komisija sieks užtikrinti tinkamas su ATLPS susijusių netiesioginių išlaidų kompensavimo po 2030 m. priemones (gaires ar kitos formos priemones).

2. ANGLIES DIOKSIDO NUTEKĖJIMO PREVENCIJA

Kad būtų visapusiškai išnaudotas **pasienio anglies dioksido korekcinio mechanizmo (PADKM)** anglies dioksido nutekėjimo prevencijos potencialas, **finansiniai įsipareigojimai pagal PADKM bus pradėti taikyti 2026 m., atsižvelgiant į laipsnišką nemokamų apyvartinių taršos leidimų atsisakymą pagal ES ATLPS iki 2034 m.** Nors PADKM taikomas importuojamoms prekėms, juo nesprenžiamas klausimas dėl galimos anglies dioksido nutekėjimo rizikos, susijusios su ES pagamintais metalais, kuriems taikoma ES ATLPS kaina ir kurie eksportuojami į trečiąsias šalis, konkuruojant su gamintojais, įsisteigusiais šalyse, kurių klimato srities užmojai yra mažesni. Todėl, siekdama pakeisti šią nepalankią padėtį, Komisija pasiūlys sprendimą, kaip mažinti anglies dioksido nutekėjimo riziką, susijusią su prekėmis, pagamintomis ES PADKM sektoriuose ir skirtomis eksportui.

Antra, esama rizikos, kad anglies dioksido nutekėjimas, susijęs su prekėmis, kurioms taikomas PADKM, galėtų toliau pereiti į galutinės vertės grandinės grandis. Tai gali įvykti dėl reikalavimų apėjimo, t. y. kai vengiama vykdyti įsipareigojimus pagal PADKM ir tuo tikslu nežymiai pakeičiamos PADKM pagrindinės prekės arba jei ES vartotojai pradeda teikti pirmenybę galutinės grandies prekėms, importuojamoms iš gamintojų trečiojoje šalyse, kuriose klimato politika yra silpnesnė. Be to, įmonės, šiuo metu gaminančios arba perdirbančios su PADKM susijusias prekes ES, gali perkelti savo veiklą į tokias šalis. Šiuo metu Komisija kiekybiškai vertina šią riziką ir pateiks pasiūlymą dėl PADKM taikymo tam tikriems **galutinės grandies produktams**, kad ši rizika būtų pašalinta, kartu atsižvelgiant į poreikį kuo labiau sumažinti administracinę našta.

Trečia, **esama rizikos, kad PADKM tikslai bus apeinami**, kai prekės, pagamintos mažo anglies dioksido kiekio gamybos įrenginiuose trečiojoje šalyse, nukreipiamos Europos

klientams, o kitoms rinkoms skirtų prekių gamyba, kurią vykdant išmetama daug anglies dioksido, tęsiama (vadinamasis perskirstymas). Be to, gali būti vykdomas ekologinis manipuliavimas taikant anglies dioksido apskaitos praktiką, pavyzdžiui, vykdoma energijai imli metalų gamyba, kuriai taikomos rinkos priemonės, kad ji atrodytų kaip mažo anglies dioksido kiekio gamyba, bet vis tiek yra naudojami didelio anglies dioksido kiekio energijos šaltiniai arba vykdoma klaidinanti metalų laužo kiekio apskaita²⁷. Siekdama išspręsti abi problemas ir užtikrinti PADKM patikimumą, Komisija pateiks kovos su reikalavimų apėjimu strategiją. Šioje strategijoje bus atidžiai įvertinta ši rizika ir pasiūlyti jos šalinimo sprendimai, įskaitant teisės aktų pakeitimus.

Atsižvelgdama į tai, kad reikia skubiai suteikti aiškumo šioje srityje, Komisija paspartins darbą, susijusį su PADKM taikymo srities išplėtimu ir stiprinimu, ir anksčiau pateiks pagrindinius reformos elementus.

Veiksmai
Iki 2025 m. II ketv. Komisija paskelbs komunikatą , kuriame numatoma pateikti anglies dioksido nutekėjimo problemos, susijusios su PADKM prekėmis, eksportuojamomis iš ES į trečiąsias šalis , analizę ir galimus jos sprendimus.
Iki 2025 m. IV ketv. Komisija atliks išsamią PADKM peržiūrą ir kartu pateiks kovos su reikalavimų apėjimu strategiją bei pirmąjį pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto, pagal kuriuos bus: <ul style="list-style-type: none"> - išplėsta PADKM taikymo sritis, kad jis apimtų tam tikrus plieno ir daug aliuminio reikalaujančius galutinės grandies produktus, ir - įtrauktos papildomos kovos su reikalavimų apėjimu priemonės.

3. EUROPOS PRAMONĖS PAJĖGUMŲ RĖMIMAS IR APSAUGA

Pasauliniai pertekliniai pajėgumai kelia didelę grėsmę Europos pramonės pelningumui ir konkurencingumui. ES jau priėmė keletą prekybos apsaugos priemonių metalų sektoriuose, kuriomis siekiama kovoti su nesažininga pasauline konkurencija. Šiuo metu daugiausia prekybos apsaugos priemonių taikoma geležies ir plieno pramonės sektoriuje, po jo eina spalvotųjų metalų ir naudingųjų iškasenų sektorius. Nepaisant to, pramonei vis dar kelia grėsmę pasauliniai pertekliniai pajėgumai ir pasauliniai iškraipymai, atsirandantys dėl to, kad Kinija ir kitos šalys dirbtinai remia savo vidaus pramonę arba apeina ES prekybos apsaugos priemones ir sankcijas. ES yra vienintelis didžiausias plieno gamybos regionas, kurio pajėgumai mažėja.

Be to, 2025 m. kovo 12 d. JAV nustačius 25 proc. importo tarifus plienui ir aliuminiui ne tik bus daromas neigiamas poveikis ES gamintojams, nes bus apribotos galimybės patekti į JAV rinką, be kita ko, norint pateikti rinkai netauriuosius metalus, perdirbtus į kitus galutinės grandies gaminius, bet ir padidės spaudimas dėl eksporto, kuris anksčiau buvo skirtas JAV ir kuris galėtų būti nukreiptas į ES.

Prekybos apsaugos priemonės ir kitos prekybos priemonės

ES peržiūrėjo galiojančią plieno apsaugos priemonę, kad būtų atsižvelgta į naujausius rinkos pokyčius ir užtikrintas priemonės veiksmingumas. Komisija atliko išsamų

⁽²⁷⁾ Netiesiogiai išmetamas ŠESD kiekis dabartiniu PADKM taikymo pereinamuoju laikotarpiu įtraukiamas į apskaitą visuose PADKM sektoriuose. Galutiniu etapu jis įtraukiamas į apskaitą tik trašų ir cemento sektoriuose.

dabartinės plieno apsaugos priemonės tyrimą ir pateikė valstybėms narėms pasiūlymų, kaip ją pritaikyti prie sudėtingos padėties, su kuria susiduria ES plieno sektorius. Siūlomais pakeitimais ES plieno gamintojams bus suteikta didelė trumpalaikė pagalba, nes bus užtikrintas priemonės veiksmingumas, visų pirma tų kategorijų produktų, kurių importo spaudimas yra didžiausias, gamybos sektoriuose. Visų pirma buvo atsižvelgta į didelį tam tikrų kategorijų produktų importo padidėjimą ir paklausos sumažėjimą.

Ši apsaugos priemonė teisiškai nustos galioti 2026 m. birželio 30 d., tačiau nepagrįsta daryti prielaidą, kad struktūriniai pasauliniai pertekliniai pajėgumai ir jų neigiamas su prekyba susijęs poveikis ES plieno pramonei, dėl kurių apsaugos priemonę pradėta taikyti, 2026 m. liepos 1 d. išnyks. Priešingai, tikėtina, kad neigiamas su prekyba susijęs poveikis dar labiau padidės, nes vis daugiau trečiųjų šalių priima priemones, kuriomis siekiama apriboti importą į jų rinkas, todėl ES rinka tampa pagrindine pasaulinių perteklinių pajėgumų priėmimo vieta.

Taigi, atsižvelgiant į šią išskirtinę padėtį, po 2026 m. birželio 30 d. būtina nustatyti tinkamas ir veiksmingas apsaugos priemones, padėsiančias išsaugoti konkurencingą ir tvarią ES plieno pramonę. Todėl ne vėliau kaip iki 2025 m. trečiojo ketvirčio Komisija pasiūlys ilgalaikę priemonę, kuri užtikrintų labai aukštą ES plieno sektoriaus apsaugos veiksmingumo lygį. Komisija sieks užtikrinti, kad naujoji priemonė būtų pradėta taikyti laiku ir pakeistų dabartinę apsaugos priemonę ir kad ja būtų užtikrinta veiksminga apsauga nuo neigiamo su prekyba susijusio poveikio, kurį sukelia pasauliniai pertekliniai pajėgumai. Ja bus atsižvelgiama į ES paklausos pokyčius ir į saugumo bei atsparumo aspektus, kartu išsaugant tam tikrą ES rinkos atvirumo laipsnį. Taikant šį subalansuotą požiūrį bus apsaugoti Sąjungos interesai, įskaitant gamintojus ir naudotojus, taip pat importuotojus ir vartotojus. Vis dėlto ES, laikydamosi savo tarptautinių įsipareigojimų, toliau bendradarbiaus su trečiosiomis šalimis partnerėmis ir daugiašaliais partneriais, kad pasauliniu lygmeniu būtų sprendžiama perteklinių pajėgumų problema²⁸.

Be to, 2024 m. gruodžio mėn. Komisija pradėjo **apsaugos priemonių tyrimą dėl tam tikrų importuojamų legiruojančiųjų elementų** – ES ekonomikai itin svarbaus sektoriaus, nes lydiniai naudojami plieno ar aliuminio stiprumui, patvarumui ir kokybei gerinti; tyrimas bus baigtas iki 2025 m. lapkričio 18 d. Komisija nedvejodama imsis papildomų apsaugos priemonių, jei atlikus šį tyrimą bus manoma, kad jos būtinos.

Padėtis aliuminio sektoriuje taip pat blogėja. Per pastarąjį dešimtmetį ES gamintojai prarado didelę rinkos dalį, be to, nuo 2021 m. apie 50 proc. pirminės gamybos pajėgumų tebėra apriboti. Tikėtina, kad dėl neseniai paskelbtų JAV tarifų aliuminiui padėtis dar labiau pablogės, atsižvelgiant į didelę prekybos srautų nukreipimo nuo kelių paskirties vietų grėsmę. **Todėl Komisija pradėjo rinkti atitinkamus įrodymus, siekdama pradėti taikyti prekybos apsaugos priemones, be kita ko, pradėti apsaugos priemonių tyrimą iš karto po to, kai bus pateiktas tinkamai pagrįstas prašymas.**

Komisija pastebėjo didėjančią tendenciją, kai eksportuojantys gamintojai bando apeiti prekybos apsaugos priemones. Dėl tokio elgesio gali sumažėti mūsų prekybos apsaugos priemonių veiksmingumas. Tai reiškia, kad, nors konkrečia antidempingo ar antisubsidinė priemonė tinkamai atsižvelgiama į tiesioginį importą, jį gali pakeisti netiesioginis importas, kai galutinis gamybos proceso etapas vyksta trečiojoje šalyje, kuriai priemonės netaikomos, prieš siuntimą į ES, vengiant muitų mokėjimo. Siekdama užtikrinti

(²⁸) Pavyzdžiui, dalyvaudama Pasauliniame forume dėl perteklinio pajėgumo plieno sektoriuje – labai svarbioje platformoje, vienijančioje 28 narius, įsipareigojusius parengti ir įgyvendinti bendrus sprendimus perteklinio pajėgumo problemai spręsti ir stiprinti rinkos veikimą plieno sektoriuje.

savo prekybos apsaugos priemonių veiksmingumą ir taip įgyvendinti vieną iš prioritetinių veiksmų, **Komisija įvertins, ar ji turėtų pritaikyti savo praktiką nustatydama išlydymo ir išpilstymo vietos nurodymo taisyklę**, pagal kurią Komisija galėtų imtis veiksmų prieš šalį, kurioje metalas iš pradžių buvo išlydytas, neatsižvelgiant į gaminio vėlesnio pakeitimo vietą ir kilmę, kaip nustatyta tradicinėse nelengvatinėse kilmės taisyklėse. Taikant šią taisyklę būtų panaikinta galimybė pakeisti metalo gaminio kilmę atliekant labai nedidelius jo pakeitimus ir būtų suteikta daugiau tikrumo nustatant gaminio kilmę. Bet kuriuo atveju Komisija ir toliau bus budri, nes ne rinkos sąlygomis sukurti pertekliniai pajėgumai taip pat gali paskatinti nesusijusius rinkoje dalyvaujančius gamintojus iš kitų trečiųjų šalių eksportuoti į ES kiekius, kurie yra perkelti iš jų vidaus ar kitų tradicinių ne Europos rinkų.

Siekdama reaguoti į **sparčius pokyčius pasaulio rinkose ir apsaugoti pramonę, Komisija stiprins prekybos srautų stebėseną** ir aktyviai pradės tyrimus remdamasi vadinamąja žalos grėsme ir nelaukdama, kol materialinė žala bus padaryta. Dėl metalų, įtrauktų į šio veiksmų plano aprėptį, išskyrus plieną ir aliuminį, Komisija iki 2025 m. trečiojo ketvirčio pateiks ataskaitą dėl padėties šių sektorių rinkoje griežtesnės stebėsenos ir bus pasirengusi prireikus pasiūlyti prekybos veiksmą. Kaip paskelbta Švarios pramonės kurso komunikate, Komisija sieks sugriežtinti esamas prekybos apsaugos priemones. **Atsižvelgdama į tai, Komisija taip pat įvertins, ar reikia keisti dabartinį mažesnio maito taisyklės režimą.** ES toliau dės ir intensyvins pastangas daugiašaliu lygmeniu, kad būtų sprendžiamos pasaulinės problemos, su kuriomis susiduria šie sektoriai. Padėtis vario sektoriuje bus atidžiai stebima, nes 2025 m. vasario mėn. JAV pagal 1962 m. Prekybos plėtros akto 232 skirsnį pradėjo vario importo tyrimą, po kurio galėtų būti pradėtos taikyti papildomos tarifinio reguliavimo priemonės ir sutrikdytos pasaulinės rinkos. Europos Sąjungos valstybės narės, nors ir nėra didelės tiekėjos į JAV rinką, galėtų patirti netiesioginį poveikį.

Nuo 2022 m. kovo mėn. **ES, reaguodama į Rusijos agresijos karą prieš Ukrainą, nustatė daug įvairių sankcijų Rusijai**, kad susilpnintų Rusijos ekonominę bazę, atimtų iš jos ypatingos svarbos technologijas ir rinkas ir gerokai sumažintų jos gebėjimą vykdyti karą. Šios sankcijos apima geležies ir plieno importo apribojimus, kurie sudaro vieną iš griežčiausių Rusijai taikomų sektolinių sankcijų rinkinių. Be jau galiojančio draudimo importuoti iš Rusijos perdirbtus aliuminio gaminius, į 16-ąją sankcijų Rusijai paketą (priimtą 2025 m. vasario 24 d.) įtrauktas draudimas iš Rusijos importuoti į ES pirminį aliuminį, taikant kvotų mechanizmą, kad būtų užtikrintas sklandus verslo pertvarkymas. Komisija užtikrins, kad šios sankcijos būtų veiksmingai įgyvendinamos, ir prireikus nustatys papildomas ES priemones, skirtas kovoti su jų apėjimu.

Tikslinė cheminėms medžiagoms taikomų ES taisyklių (REACH) peržiūra, kurią numatoma atlikti 2025 m. ketvirtąjį ketvirtį, padės supaprastinti chemijos pramonės taisykles nepakenkiant saugai ir aplinkos apsaugai. Atliekant šią peržiūrą bus siekiama užtikrinti stabilų ir nuspėjamą reglamentavimo aplinką metalams, kurie būtų gaminami ES ir pateikiami ES rinkai.

Veiksmai
Komisija pasiūlė plieno sektoriaus apsaugos priemonės pakeitimus, kurie įsigaliotų 2025 m. balandžio 1 d. Ši priemonė bus sugriežtinta siekiant užtikrinti jos veiksmingumą ir atsižvelgti į naujausius rinkos pokyčius.

Komisija yra pasirengusi pasinaudoti prekybos apsaugos priemonėmis ir pradėti **tyrimą dėl apsaugos priemonių aliuminio** sektoriuje iš karto po to, kai bus pateiktas tinkamai pagrįstas prašymas.

Ne vėliau kaip 2025 m. trečiąjį ketvirtį Komisija pasiūlys prekybos priemonę, kuria **nuo 2026 m. liepos 1 d. pakeičiamos plieno sektoriaus apsaugos priemonės** ir kuria užtikrinamas labai aukštas apsaugos nuo neigiamo su prekyba susijusio poveikio, kurį sukelia pasauliniai pertekliniai pajėgumai, lygis.

Komisija skubiai, vėliausiai iki 2025 m. lapkričio 18 d., atliks **ferolydinių sektoriaus apsaugos priemonių** tyrimą.

Komisija įvertins galimybę nustatyti išlydymo ir išpilstymo vietos nurodymo taisyklę, kad būtų galima atsekti šalį, kurioje metalo gaminys iš pradžių buvo išlydytas ir išpilstytas.

4. METALŲ ŽIEDIŠKUMO SKATINIMAS

Žiediškumo didinimas yra svarbus metalų pramonės priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo būdas. Pavyzdžiui, perdirbant galima sutaupyti iki 95 proc. energijos, reikalingos pirminiam aliuminiui gaminti, ir iki 80 proc. energijos, reikalingos plienui gaminti. Perdirbant ES susidarantį metalų laužą taip pat galima sumažinti ES pramonės priklausomybę nuo importuojamų pirminių žaliavų, pavyzdžiui, boksito, aliuminio oksido ir aliuminio, pripažintų ES strategine žaliava, kurių paklausa, kaip tikimasi, turėtų gerokai padidėti.

Vis dėlto perdirbimui naudojamo metalų laužo kiekis ES mažėja. Tai lemia du veiksniai: nepakankama jo paklausa ES pramonėje (ypač plieno sektoriuje) ir didesnės trečiųjų šalių plieno ir aliuminio gamintojų mokamos metalų laužo kainos, dažnai dėl prekybos iškreipimų, pvz., subsidijų arba nesąžiningų rinkos sąlygų. Todėl per pastaruosius kelerius metus geležies laužo eksportas padidėjo daugiau nei dvigubai ir 2021 m. pasiekė didžiausią 19,43 mln. tonų lygį (apie 20 proc. viso ES susidariusio metalų laužo). Numatoma, kad 2024 m. bus pasiektas naujas Europos aliuminio laužo rekordinis rodiklis – numatoma, kad aliuminio laužo eksportas viršys 1,3 mln. tonų.

Siekiant pakeisti šią tendenciją, **pirmasis tikslas – skatinti paklausą didinant tokių išteklių naudojimą ES.** Kad šis tikslas būtų pasiektas, metalų laužas turėtų būti tinkamiau rūšiuojamas ir apdorojamas, siekiant užtikrinti jo tinkamumą naudoti aukštos kokybės taikmenims, pvz., automobilių pramonėje. Šiam pokyčiui įgyvendinti reikia perdirbėjų ir pirkėjų investicijų, taip pat reikia nustatyti paskatas tiek ES, tiek nacionaliniu lygmenimis²⁹ ir projektavimo reikalavimus, taikytinus atitinkamoms gaminių grupėms. Siekdama sudaryti palankesnes sąlygas naudoti antrines medžiagas tokiuose sektoriuose, kurie tradiciškai priklauso nuo pirminių metalų, Komisija parengs ekonomiškai efektyvaus su perdirbtu plienu ir aliuminiu susijusių tikslų nustatymo pagrindiniuose sektoriuose procesą, savo analizėje atsižvelgdama į skirtingus gebėjimus perkelti sąnaudas vartotojams ir pasaulinę konkurenciją. Tokio naudojimo automobilių sektoriuje galimybių studija bus

²⁹⁾ Valstybės pagalbos klimato ir aplinkos apsaugai ir energetikai gairių 4.4 skirsnyje leidžiama teikti valstybės pagalbą efektyviam išteklių naudojimui ir perėjimui prie žiedinės ekonomikos remti: EUR-Lex - 52022XC0218(03) - LT - EUR-Lex.

užbaigta iki 2026 m. pabaigos kaip Eksploatuoti netinkamų transporto priemonių reglamento, kuriam šiuo metu taikoma bendro sprendimo procedūra, dalis.

Komisija taip pat įvertins, ar reikia nustatyti **perdirbamumo ir (arba) perdirbtųjų medžiagų dalies reikalavimus** papildomoms gaminių grupėms ir teikti pirmenybę produktų projektavimo ir atliekų apdorojimo savybėms, kurios padeda lengviau atskirti vario sudedamąsias dalis nuo plieno ir aliuminio frakcijų. Šis klausimas bus sprendžiamas deleguotuosiuose aktuose nustatant reikalavimus atitinkamoms gaminių grupėms pagal Tvarių gaminių ekologinio projektavimo reglamentą ir kitus atitinkamus teisės aktus (Statybos gaminių reglamentą, Eksploatuoti netinkamų transporto priemonių reglamentą, Žiedinės ekonomikos aktą).

Antrinių metalų gamybos dalies didinimas reiškia, kad keičiasi tam tikros gamybos paradigmos ir verslo modeliai. Pagal antimonopolines taisykles vertės grandinės dalyviai turėtų geriau bendradarbiauti, kad tai taptų realybe ir kad būtų įveiktas susaistymas su nusistovėjusiais verslo modeliais. Todėl Komisija įtrauks visus susijusius suinteresuotuosius subjektus, kad aptartų įpareigojimus dėl perdirbamumo ir perdirbtųjų medžiagų dalies ir kitus susijusius klausimus. Palaikydama šį dialogą Komisija galės padėti rengti Žiedinės ekonomikos aktą (jį planuojama priimti 2026 m. ketvirtąjį ketvirtį), taip pat, kai aktualu, įgyvendinti Tvarių gaminių ekologinio projektavimo reglamentą³⁰ ir kitas tinkamas sistemas.

Antra, pastangos didinti metalų laužo vidaus paklausą gali būti veiksmingos tik jei tarptautinės sąlygos išliks sąžiningos. **Lygiai taip pat būtina imtis veiksmų tiekimo srityje, siekiant užtikrinti ES gamintojams galimybę gauti metalų laužo, kartu išlaikant perdirbėjų verslo scenarijų.** Persvarstytame Atliekų vežimo reglamente³¹ numatytos naujos priemonės, kuriomis užtikrinama, kad atliekų, įskaitant metalų laužą, eksportas nedarytų žalos aplinkai ir žmonių sveikatai trečiojoje šalyje, ir Komisija tokias priemones taikys metalų laužo atliekoms.

Daug trečiųjų šalių neleidžia į ES eksportuoti metalų laužo, todėl sumažėja galimybė gauti šios strateginės antrinės žaliavos. Kai kurios šalys taip pat taiko nesažiningas subsidijas savo metalo perdirbimo ir gamybos pramonei remti. Todėl Komisija stebi padėtį ir apsvarstys galimybę ne vėliau kaip iki 2025 m. trečiojo ketvirčio pasiūlyti prekybos priemonę, jei tai būtina siekiant užtikrinti pakankamą metalų laužo prieinamumą ES, ir vykdydama tą procesą taip pat įvertins abipusiškumo taisyklės, kuri atitiktų ES tarptautinius įsipareigojimus, nustatymo loginį pagrindą ir galimybę.

Metallų laužas turėtų laisvai judėti bendrojoje rinkoje, siekiant užtikrinti, kad jį būtų galima perdirbti veiksmingiausiuose įrenginiuose, ir pasinaudoti masto ekonomija. Vis dėlto dėl nesuderintų atliekų klasifikavimo sistemų tebėra kliūčių, susijusių su tam tikrų rūšių metalų laužu. Žiedinės ekonomikos aktu, kurį, kaip paskelbta, numatoma priimti 2026 m. ketvirtąjį ketvirtį, bus dar labiau pagerintas antrinių žaliavų rinkų veikimas ir sukurta bendroji atliekų rinka. Atsižvelgdama į tai, Komisija taip pat išnagrinės, ar reikalingos papildomos priemonės, pavyzdžiui, eksporto mokesčiai arba eksporto muitai,

⁽³⁰⁾ Tikimasi, kad ateinančiomis savaitėmis bus priimta pirmoji tvarių gaminių ekologinio projektavimo darbo programa.

⁽³¹⁾ REGLAMENTAS (ES) 2024/1157, paskelbtas šiuo adresu: [Reglamentas - ES - 2024/1157 - LT - EUR-Lex](#).

siekiant remti metalų laužo, pagaminto laikantis aukštų aplinkos apsaugos ir socialinių standartų, prieinamumą ES ir užkirsti kelią galimam metalų laužo nutekėjimui į trečiąsias šalis, kuriose taikomi žemesnio lygio standartai.

Siekiant pagerinti bendrosios rinkos veikimą metalų sektoriuje, taip pat reikia sustiprinti **standartizacijos vaidmenį**. Pavyzdžiui, standartizuojant galėtų būti sudarytos palankesnės sąlygos skatinti gaminti labai tvirtą plieną, pakartotinai naudoti konstrukcinį plieną arba naudoti plieno šalutinius produktus. Metalų laužo rūšių klasifikacija taip pat turėtų būti patobulinta, kad antrinių žaliavų pasiūla būtų geriau suderinta su paklausa ES.

Veiksmai
Vėliausiai iki 2025 m. III ketv. Komisija apsvarstys prekybos priemones, kad užtikrintų pakankamą metalų laužo prieinamumą.
Iki 2026 m. IV ketv. Komisija pateiks galimybių studiją dėl prievolių dėl perdirbtųjų medžiagų dalies , taikytinų plienui ir aliuminiui pagal Eksplloatuoti netinkamų transporto priemonių reglamentą .
Iki 2026 m. IV ketv. Komisija pasirengs nustatyti aliuminiui taikytinas prievoles dėl perdirbtųjų medžiagų dalies atitinkamuose statybos produktuose ir stiprins antrinių žaliavų rinką ES pagal Žiedinės ekonomikos aktą.
Iki 2026 m. IV ketv. Komisija pasiūlys Žiedinės ekonomikos aktą , kad būtų toliau gerinamas antrinių žaliavų rinkų veikimas ir sukurta bendroji atliekų rinka.
Komisija įvertins galimybę pagal Tvarių gaminių ekologinio projektavimo reglamentą nustatyti konkrečiuose produktuose esančiam plienui, aliuminiui ir variui taikytinas prievoles dėl perdirbamumo ir (arba) perdirbtųjų medžiagų dalies reikalavimų .

5. KOKYBIŠKŲ DARBO VIETŲ PRAMONĖJE APSAUGA

Šiuo veiksmų planu Europos Komisija sutelkia visas savo priemones tvirtam, klestinčiam ir atspariam plieno ir metalų sektoriui sukurti, užtikrinant jo ilgalaikį tvarumą ir darbo jėgos gerovę. Tai darome siekdami skatinti ir apsaugoti kokybiškas darbo vietas pramonėje, užtikrinant deramą darbo užmokestį, skaidrias ir nuspėjamas darbo sąlygas ir aukštus sveikatos ir saugos standartus.

Europa turi senas plieno gamybos tradicijas, o plieno sektoriaus darbininkai atlieka svarbų vaidmenį kuriant Europos gamybos pramonę. Siekiant išlaikyti sektoriaus konkurencingumą ir didelę socialinę vertę, labai svarbu išlaikyti šias aukštos kvalifikacijos reikalaujančias kokybiškas darbo vietas, kuriose užtikrinamas deramas darbo užmokestis, tvirta darbuotojų apsauga ir aukšti sveikatos ir saugos standartai.

Labai svarbu laikytis ES teisės aktų dėl darbuotojų teisių, visų pirma susijusių su informavimu ir konsultavimusi, ypač dėl to, kad dėl žaliosios ir skaitmeninės transformacijos plieno sektoriuje vyksta esminė pertvarka. Siekiant veiksmingai valdyti pertvarką, labai svarbu nuolat remti ir stiprinti **socialinį dialogą**, užtikrinant, kad profesinės sąjungos ir darbdavių organizacijos atliktų labai svarbų vaidmenį, skatinant įtraukų sprendimų priėmimą ir sąžiningą ir tvirtą ateitį tiek darbuotojams, tiek pramonei.

Be to, **labai svarbų vaidmenį užtikrinant teisingą pertvarką taip pat turėtų atlikti aktyvi darbo rinkos politika**, kurią įgyvendinant darbuotojams suteikiami naujuose pramonės sektoriuose reikalingi įgūdžiai, sudaromos palankesnės sąlygos pereiti iš vienos darbo vietos į kitą teikiant tikslines perkvalifikavimo ir įdarbinimo paslaugas ir remiamas verslumas, visų pirma jaunų darbuotojų, moterų, vyresnio amžiaus darbuotojų ir asmenų iš nepakankamai atstovaujama regionų. Komisija neseniai pristatė **įgūdžių sąjungą**, kuria siekiama kurti kokybiškoms darbo vietoms reikalingus įgūdžius, kelti darbo jėgos kvalifikaciją ir ją perkvalifikuoti keičiantis darbo reikalavimams ir skleisti įgūdžius visoje ES. Šiuo atžvilgiu taip pat bus aktualus Įgūdžių paktas, visų pirma plataus masto partnerystė daug energijos suvartojančiuose pramonės sektoriuose (įskaitant plieno ir metalų sektorius) ⁽³²⁾.

Be to, siekdama užtikrinti geresnę paramą pertvarkos paveiktiems darbuotojams ir, kaip jau paskelbta Automobilių pramonės veiksmų plane, 2025 m. pavasarį Komisija pasiūlys **tikslinį Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondo reglamento pakeitimą**, kad būtų išplėsta galimybė teikti paramą įmonėms, vykdančioms restruktūrizavimo procesus, kad darbuotojai būtų apsaugoti nuo nedarbo rizikos. Be to, siekdama padėti valstybėms narėms ir sektorių partneriams dar geriau pasinaudoti „Europos socialinio fondo +“ teikiamomis galimybėmis, Komisija aktyviai bendradarbiaus su jais, kad atkreiptų dėmesį į ESF+ teikiamas galimybes ir suburtų subjektus.

Žvelgiant plačiau, Europos Komisija toliau remis socialinius partnerius, kad būtų užtikrinta **teisinga ir sąžininga** plieno ir metalų sektorių **pertvarka**, visų pirma labiausiai paveiktuose regionuose, remiantis įgyta patirtimi ir sėkminga Teisingos pertvarkos fondo veikla. Tam reikia visa apimančio, lankstaus ir integruoto požiūrio į pagalbą darbuotojams, jų šeimoms ir bendruomenėms, siekiant užtikrinti, kad nė vienas ES darbuotojas ar regionas nebūtų paliktas nuošalyje, nes tai yra gyvybiškai svarbi sąlyga siekiant išlaikyti visuomenės paramą perėjimui prie švarios energijos.

Europos teisingos pertvarkos observatorija ir Kokybiškų darbo vietų kūrimo veiksmų gairės, paskelbtos Švarios pramonės kurso komunikate, padės stebėti pertvarkos poveikį užimtumui. Kad būtų užtikrintas sąžiningas ir įtraukus procesas, darbdaviai turi integruoti teisingos pertvarkos principus į visus pramonės pertvarkos projektus, apsaugoti darbuotojų teises ir užtikrinti kokybiškas darbo vietas ateičiai.

Veiksmai
2025 m. pavasarį bus priimtas Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondo reglamento pakeitimas .
Europos teisingos pertvarkos observatorija stebės pertvarkos poveikį užimtumui.

6. PRIKLAUSOMYBĖS NUO IŠKASTINIO KURO MAŽINIMO PROJEKTŲ RIZIKOS MAŽINIMAS PASITELKiant EKSPERIMENTINES RINKAS IR VIEŠĄJĄ PARAMĄ

Daugelis investicijų į metalų pramonės sektorių priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimą šiuo metu nėra ekonomiškai pelningos. Trumpuoju laikotarpiu sutaupyta išlaidas dėl išmetamo anglies dioksido paprastai atsveria didesnės kapitalo ir veiklos

⁽³²⁾ https://pact-for-skills.ec.europa.eu/about/industrial-ecosystems-and-partnerships/energy-intensive-industries-large-scale-partnerships_en?etransnolive=1&prefLang=lt&etrans=lt

išlaidos dėl didelių išlaidų, susijusių su technologijomis, ir didesnių sąnaudų, susijusių su energijos nešikliais, pavyzdžiui, vandeniliu iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir mažo anglies dioksido pėdsako vandeniliu. Mažo anglies dioksido pėdsako metalai artimiausioje ateityje ir toliau bus brangesni už tradiciniu būdu gaminamas alternatyvas. Siekiant kuo labiau sumažinti viešosios paramos poreikius, labai svarbu, kad metalų gamintojai gautų žaliąją priemonę.

Su eksperimentinėmis rinkomis susijęs darbas

Tiek viešosios, tiek privačiosios eksperimentinės rinkos padės rasti galimybių plačiau naudoti mažo anglies dioksido pėdsako metalus kaip rinkos standartą. Šiuose rinkos segmentuose, ypač tuose, kuriuose viešieji pirkimai, subsidijos ar reguliavimo paskatos atlieka svarbų vaidmenį formuojant rinką, tiksliniais reikalavimais ar paskatomis būtų sukurta patikima paklausa, kurią galėtų patenkinti Europoje gaminami mažo anglies dioksido pėdsako metalai.

Kaip paskelbta Švarios pramonės kurso komunikate, **Komisija pasiūlys spartesnio pramonės priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo akte nustatyti atsparumo ir tvarumo kriterijus, kad būtų skatinamas švarus Europos tiekimas intensyviai energiją vartojantiems sektoriams.** Šie kriterijai (pvz., švarumo, atsparumo, žiediško, kibernetinio saugumo) padės padidinti ES pagamintų švartų produktų paklausą, nes bus remiamasi patirtimi, įgyta įgyvendinant Poveikio klimatui neutralizavimo pramonės aktą dėl švartų technologijų, ir skatinamos inovacijos ir ES aplinkos apsaugos bei socialinių standartų laikymasis, ir užtikrins vienodas sąlygas. Todėl su kaina nesusiję kriterijai galėtų būti pradėti taikyti ES biudžetui, nacionalinėms paramos programoms, taip pat viešiesiems (o tam tikrais atvejais ir privatesiems) pirkimams, o tai bus naudinga daug energijos suvartojantiems pramonės sektoriams. Plieno ir metalų pramonės sektoriai, taip pat jų galutinės grandies pramonės sektoriai – automobilių, statybos ir mašinų – bus laikomi taikymo sektoriais, o rengiant ES ir nacionalines paramos programas taip pat bus vertinamas visų tiekimo grandinių konkurencingumas.

Siekiant sudaryti sąlygas į priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimą investuojantiems pramonės sektoriams gauti žaliąją priemonę, remiantis paprasta ATLPS duomenimis grindžiama metodika ir pasienio anglies dioksido korekcinio mechanizmo (PADKM) metodika ir kartu vengiant dubliavimosi, spartesnio pramonės priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo aktu bus **sukurtas savanoriškas pramonės produktų taršos anglies dioksidu intensyvumo ženklas.** Tai turėtų būti tolesnio įsitraukimo į tarptautinį taršos anglies dioksidu intensyvumo matavimo darbą pagrindas. Neatidėliodama 2025 m. Komisija pradės nuo plieno. Jos pastangos bus grindžiamos pramonės atstovų jau teikiama informacija arba, jei įmanoma, bendra metodika.

Kartu Komisija toliau rengs **visapusiškus gyvavimo ciklo vertinimus, kad būtų padidintas produktų tvarumas.** Dėl plieno pažymėtina, kad spartesnio pramonės priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo aktu nustatytą ženklą papildys Tvarių gaminių ekologinio projektavimo reglamentas, nes bus nustatyti reikalavimai produktams, kuriuose yra daug plieno, ir juo bus įtraukti atitinkami aplinkosauginiai kriterijai, neapsiribojantys anglies dioksido pėdsaku. Taip vartotojai galėtų matyti atitinkamų produktų aplinkosauginį pėdsaką.

Didelių investicinių išlaidų projektų rizikos mažinimas

Jau vien kova su visomis pirmiau nurodytomis kliūtimis padės padidinti ekonominį pagrįstumą. Vis dėlto investicijoms būtina tiek viešoji, tiek privačioji parama, kad būtų

užtikrinta pertvarka, padidintas konkurencingumas ir užtikrintas vertės grandinės atsparumas. To reikia siekiant pašalinti žirklių efektą, susijusį su pasauliniais pertekliniais pajėgumais, dažnai atsirandančiais dėl nesąžiningos prekybos praktikos, ir su didesnėmis nei daugumos tarptautinių konkurentų energijos sąnaudomis. Tam tikrais atvejais, pavyzdžiui, kalbant apie nikelį, kainų svyravimai, kuriuos lemia geopolitinių konkurentų įtaka, kelia grėsmę investicijų saugumui. Siekdami užkirsti tam kelią ir užtikrinti, kad Europos pramonė gautų naudos iš tvariai pagamintų ypatingos svarbos žaliavų, sieksime įgyvendinti atitinkamas Ypatingos svarbos žaliavų akto nuostatas ir glaudžiai bendradarbiausime su trečiosiomis šalimis partnerėmis, kad įgyvendintume su ASV kriterijais susijusį mūsų strateginių partnerystės susitarimų žaliavų vertės grandinių srityje ramstį. Tęsime bendrą darbą tarptautiniuose forumuose, pavyzdžiui, G7, siekdami propaguoti ypatingos svarbos žaliavų, visų pirma nikelio, ekonominio saugumo standartus.

Esant didelėms kapitalo sąnaudoms, dažnai taip pat patiriamos gerokai didesnės mažo anglies dioksido kiekio gamybos procesų ir švarios energijos veiklos sąnaudos. Remiantis pramonės skaičiavimais, iki 2030 m. plieno pramonės priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo metiniai finansiniai poreikiai sudarys 5,2 mlrd. EUR kapitalo išlaidų ir 9 mlrd. EUR veiklos išlaidų³³. Dėl spalvotųjų metalų, remiantis aliuminio pramonės apskaičiavimu, siekiant sumažinti šio sektoriaus priklausomybę nuo iškastinio kuro, iki 2050 m. reikės maždaug 1,3 mlrd. EUR metinių investicijų, o vario sektoriuje iki 2050 m. reikės maždaug 211,5 mln. EUR. Tikėtina, kad dauguma šių projektų dabartinėmis aplinkybėmis nėra ekonomiškai pagrįsti ir jiems reikėtų viešojo finansavimo, kad būtų pašalintas išorinis technologinis ir aplinkosauginis poveikis.

ES jau gana aktyviai remia tokius projektus. Nuo 2022 m. spalio mėn. iki 2025 m. vasario mėn. Komisija patvirtino beveik 9 mlrd. EUR valstybės pagalbą dešimčiai atskirų plieno sektoriaus priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo projektų. Keliems plieno sektoriaus priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo projektams taip pat buvo suteikta ES inovacijų fondo parama. Kitiems projektams buvo teikiama parama pagal priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo paramos schemas, kuriomis gali naudotis visi intensyviai energiją vartojantys sektoriai. Komisija patvirtino kelias tokias pramonės priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo paramos schemas, be kita ko, kelioms valstybėms narėms taikomų sandorių dėl anglies dioksido kainų skirtumo³⁴ forma, ir pateiks gaires, kaip tokios rūšies paramos schemas būtų galima geriausiai struktūrizuoti pagal valstybės pagalbos taisykles. Naujausi patvirtintų schemų, būsiančių arba galinčių būti naudingų plieno pramonei, pavyzdžiai yra dvi Slovakijos schemos, kurių bendras biudžetas yra 1,1 mlrd. EUR, 550 mln. EUR vertės Italijos schema, 4 mlrd. EUR vertės Vokietijos schema, 3 mlrd. EUR vertės Prancūzijos schema, 2,7 mlrd. EUR vertės Austrijos schema ir 2,5 mlrd. EUR vertės Čekijos schema. Be to, ES finansavo papildomus projektus³⁵, be kita ko, siekdama didinti žaliavų naudojimo ir energijos vartojimo efektyvumą.

Siekiant pritraukti daugiau privačiojo sektoriaus lėšų, reikės papildomos viešosios paramos – nuo inovacijų iki plėtros ir diegimo, kartu išlaikant vienodas sąlygas visoje bendrojoje rinkoje.

⁽³³⁾ <https://www.eurofer.eu/issues/climate-and-energy/maps-of-key-low-carbon-steel-projects>

⁽³⁴⁾ Pagal šias sutartis parama mokama už toną šiltnamio efektą sukeliančių dujų, kurių išmetimo išvengta eksploatuojant mažą anglies dioksido kiekį išskiriančius įrenginius, atėmus anglies dioksido kainą.

⁽³⁵⁾ Pvz., „LIFE16 ENV/ES/000242 LIFE-2-ACID“, „LIFE16 ENV/IT/000231 LIFE 4GreenSteel“, „LIFE19 CCM/IT/001334 LIFE HEATLEAP“.

Inovacijų etapu Anglijų ir plieno mokslinių tyrimų fondas teikia svarbų finansavimą plieno sektoriui, remdamas perėjimą prie švariojo plieno ir bendrą šio pramonės sektoriaus priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimą. Komisija pradės pavyzdines iniciatyvas, pagal kurias 2026 ir 2027 m. būtų sutelkta 150 mln. EUR ir kurios taip pat galėtų padėti stiprinti šio sektoriaus Europos gynybos mokslinių tyrimų aspektą. Komisija taip pat pasiūlys bendrą **Anglijų ir plieno mokslinių tyrimų fondo reformą**, kad būtų supaprastintos ir toliau spartinamos investicijos į plieno mokslinius tyrimus, įskaitant gynybos taikmenų mokslinius tyrimus.

Be to, kaip paskelbta Švarios pramonės kurso komunikate, pagal 2026 ir 2027 m. darbo programą bus paskelbtas maždaug 600 mln. EUR vertės pavyzdinis kvietimas teikti pasiūlymus pagal programą „Europos horizontas“, siekiant remti diegimo reikalavimus atitinkančius projektus, be kita ko, plieno ir metalų pramonėje.

Šiuo kvietimu bus papildytos pagal programą „Europos horizontas“ finansuojamų mokslinių tyrimų pastangos mažinti priklausomybę nuo iškastinio kuro, įskaitant perdirbimo technologijas, siekiant pagerinti metalų žiedžiškumą ES.

Europos pramonės pertvarkos ir išmetamųjų teršalų inovacijų centras, įsteigtas pagal ES pramoninių išmetamųjų teršalų direktyvą, paspartins žaliųjų technologijų diegimą siekiant pertvarkyti pramonę. Europos pramonės pertvarkos ir išmetamųjų teršalų inovacijų centro išvados bus skirtos valdžios institucijų, finansų sektoriaus ir privačiojo sektoriaus investuotojų finansinės paramos ir investavimo sprendimams pagrįsti.

Plėtros etapu Švarios pramonės kurso komunikate Komisija paskelbė apie pramonės priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo banką, kurio tikslas – skirti 100 mlrd. EUR finansavimą, pasinaudojant inovacijų fondo lėšomis, papildomomis pajamomis iš ATLPS dalių ir „InvestEU“ peržiūra. Komisija 2025 m. inicijuos 1 mlrd. EUR vertės bandomąjį aukcioną, skirtą įvairių sektorių, įskaitant plieno ir metalų sektorius, pagrindinių pramonės procesų priklausomybei nuo iškastinio kuro mažinti remiant pramonės dekarbonizaciją ir elektrifikaciją; tam bus pasitelkti esami inovacijų fondo ištekliai. Valstybės narės raginamos derinti inovacijų fondo paramą su paslauginiais aukcionais.

Visose finansavimo programose dėmesys bus skiriamas finansavimo sąlygų supaprastinimui, siekiant sumažinti pastangas ir ekspertines žinias, kurių reikia teikiant viešosios paramos paraiškas. Tai taip pat padės užtikrinti, kad sektoriaus mažosios ir vidutinės įmonės (MVI) taip pat galėtų pasinaudoti šiomis finansavimo programomis.

Parama konkretiems projektams pagal Ypatingos svarbos žaliavų aktą

Aliuminis, varis ir nikelis, taip pat daugelis plieno legiruojančiųjų elementų kartu yra ir ypatingos svarbos žaliavos. Todėl jiems taikomos Ypatingos svarbos žaliavų akto nuostatos, kuriomis siekiama išnaudoti ES žaliavų potencialą visoje vertės grandinėje – nuo žvalgyimo iki gavybos, perdirbimo ir grąžinamojo perdirbimo. 2025 m. kovo mėn. Komisija paskelbs **pirmąjį atrinktų strateginių projektų, be kita ko, susijusių su aliuminiu, variu ir nikeliumi, etapą ES valstybėse narėse ir trečiosiose šalyse partnerėse**. Šiems projektams bus taikomos supaprastintos leidimų išdavimo procedūros, o Komisija bendradarbiaus su valstybėmis narėmis, viešosiomis ir privačiosiomis finansų įstaigomis, kad užtikrintų galimybę gauti finansavimą tokiems projektams ir prireikus nustatytų įsipareigojančius pirkti subjektus.

Be to, Komisija siekia padidinti žaliavų rinkų stabilumą ir užkirsti kelią pernelyg dideliems kainų svyravimams, dėl kurių gali kilti pavojus Europos projektams. Šiais metais pradėsianti veikti **paklausos ir ją tenkinančios pasiūlos telkimo platforma** taip pat galėtų būti naudinga netauriųjų metalų sektoriams, nes padidėtų verslo galimybės ir būtų suteikta papildomo ilgalaikio tikrumo dėl sandorių.

Reglamentavimo supaprastinimo darbas

Be to, plieno ir metalų sektoriai yra vieni iš plačiausiai reglamentuojamų pramonės sektorių ES. Reglamentavimo našta, su kuria susiduria tokios įmonės, daro didelį spaudimą jų ištekliais, todėl joms lieka mažiau laiko siekti pagrindinių verslo tikslų, ypač MVI. Šią kliūtį pašalinti svarbu ES plieno ir metalų sektorių konkurencingumo požiūriu. 2025 m. vasario 26 d. Komisija priėmė pirmuosius du naujus supaprastinimo priemonių pasiūlymus, vadinamuosius bendruosius supaprastinimo dokumentų rinkinius – jie padės sumažinti biurokratiją ir supaprastinti ES taisykles. Papildomi pasiūlymai bus priimti šiais metais.

Veiksmai
2025 m. IV ketv. Komisija pasiūlys spartesnio pramonės priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo akte nustatyti atsparumo ir tvarumo kriterijus, kad būtų sustiprinta ES pagamintų švarių produktų gamyba.
2025 m. IV ketv. Komisija pasiūlys Anglių ir plieno mokslinių tyrimų fondo reformą .
2025 m., atsižvelgdama į būsimą pramonės priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo banką, Komisija surengs 1 mlrd. EUR vertės bandomąjį aukcioną , kuriuo remiamas pramonės priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimas ir pagrindinių pramonės procesų elektrifikavimas įvairiuose sektoriuose, naudojant esamų inovacijų fondo išteklių derinį, taip sudarant palankesnes sąlygas plieno ir metalų pramonės procesų elektrifikacijai. Valstybės narės raginamos derinti inovacijų fondo paramą su paslauginiais aukcionais.
2026 ir 2027 m. Komisija paskelbs pavyzdinius kvietimus teikti pasiūlymus dėl paramos iš Anglių ir plieno mokslinių tyrimų fondo .

7. BENDRADARBIAVIMAS ĮGYVENDINIMO SIEKIANČIEMS TEISINGOS PERTVARKOS SRITYJE

Sprendžiant metalų pramonės konkurencingumo, socialinius ir priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo uždavinius, reikės glaudaus ir intensyvesnio visų suinteresuotųjų subjektų bendravimo. Komisija, palaikydama dialogą su sektoriumi, socialiniais partneriais ir teisėkūros institucijomis, nuolat **stebės** padėtį šiame sektoriuje, jo atsparumą, vykstantį priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimą ir galimus reikiamus politikos koregavimus.

Įgyvendinant metalų sektoriaus pertvarką bus užtikrinta nuolatinė erdvė pramonės, profesinių sąjungų ir kitų suinteresuotųjų subjektų dialogui. Daug energijos suvartojančių pramonės sektorių aukšto lygio grupės įgaliojimai bus pratęsti dar vienam ketverių metų laikotarpiui, kad būtų galima įgyvendinti šią pertvarką. Todėl bus galima stebėti naujausius pokyčius, susijusius su metalų pramonės konkurencingumu ir priklausomybės nuo

iškastinio kuro mažinimu, pavyzdžiui, energijos sąnaudomis, įgūdžių poreikiais ir pasauliniais pertekliniais pajėgumais.

Plieno ir metalų sektoriai yra būtini Europos pramonės struktūrai, mūsų atsparumui, ekonominiam saugumui, gynybai ir socialiniam stabilumui. Komisija ragina Europos Parlamentą, Tarybą ir visus atitinkamus suinteresuotuosius subjektus bendradarbiauti įgyvendinant šį veiksmų planą, siekiant užtikrinti, kad išlaikytume ir didintume gamybos pajėgumus Europoje ir užtikrintume nuolatinį ir patikimą mūsų pagrindinių pramonės sektorių, įskaitant gynybą, aprūpinimą.